

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

20 Bani Numărul

Administrația strada Gărei No. 25.

Abonamentul Lei 10 pe an

REGIMUL LIBERAL IN DOBROGEA

IV

Consiliul comunei Constanța

Am văzut în numărul trecut că toate proiectele de îmbunătățiri, toate reformele cu care se amestecă capul naivilor dobrogeni, ba și al miniștrilor, n'au trăit de cât timpul necesar ca fostul anchetator al d-lui D. Quintescu să se instaleze bine în fotoliul de șef al acestui județ, cel mai important din tota țara românească, după care, dispărând motivele personale, s'au evaporat toate promisiunile solemne de la început. De fapt, *n'am văzut*, măcar de când d-nul Luca Ionescu, concepișt laudat, a indoit formatul și prețul de la abonament la ziarul oficial „Farul Constanței”, o singură circulară instructivă, asupra creșterii unei cauze administrative.

Nu putem a scrie la activul prefectului actual, ca lucrare proprie, de cât atașarea, pe lângă expoziția de vite, croită de alții, a unei secțiuni de obiecte ale industriei casnice, de cărpe, cu care în lipsă de alte produse ale economiei rurale, s'a garnisit goliciunea grajdurilor marelui Terg de vite de la Anadolkiol. Dacă mai e ceva, rugăm să ni se spue; noi, mărturisim sincer, numai scim nimic; pepenierile sătești, toate pentru 1500 lei, nu merită o mențiune deosebită.

Nu găsim niciărei, de doi ani de zile, nici o circumstanță de fapt, spre a ne explica atâta îndelungată inacțiune, de cât în falșă școală politică a liberalismului, de a făgădui și trambita multe și de toate, și în realitate de a nu face nimic; iar când totuși se face ceva,—roata carului public neputând sta pe loc—se face rău, fie din calculul câștigurilor, personale sau de partid, întrevedute la fundul proiectelor, fie numai din nepătrunderea lucrurilor, din lipsa de convingeri, caracteristică mai tutu-

ror liberalilor, chiar celor mai bine intenționați.

Dar, un lucru tot a stârnit pe actualul prefect din lungă d-sale inacțiune: alegerile comunale de la 1 Noembrie. Era fata! să se întâmple prefectoratului d-nului Luca Ionescu, acest incident supărător.

Să vedem ce a făcut d-sa ca dregătoria comunală să fie bine constituită.

Să luăm comuna de reședință, un orașel din județ și o comună rurală, dintre cele mai importante, ca să putem judeca de rest.

Atât a fost de puțin preocupat, de puțin pregătit, prefectul nostru, pentru alegerea părinților comunei „care este fundamentul ordinii și libertății sociale” că, la comuna Constanța, *abia în ultima zi a termenului acordat de lege, pentru convocarea alegătorilor, a dat ordin oficial Primarului de Constanța* — numai acestuia, nefiind timp material a se da și celor-l'alți din județ — să împărțească pe alegători în două secțiuni de vot; revocându-se, așa, turcește, prima convocare primarului, făcută pentru o singură secțiune. Faptul e riguros esact; avem aflatele în cestiune. Ce a fost aceasta? pentru ce întârzierea? pentru ce împărțirea? pentru ce această manoperă brutală? ce scop a avut ea? Dacă nu e inconștientă, zăpăceală, nu poate fi de cât rea credință în ceea ce s'a făcut, precum a fost în ceea ce a urmat după aceea: în alegerea și constituirea reprezentanței comunale.

Dar, asupra alegerii am vorbit; să ne explicăm acum față de cărmuire, de scopul ce se pare că urmăresc.

În consiliul actual al comunei Constanța nu e un român mai mult de cât în fostul consiliu.

Și acum sunt trei domni consilieri cari nu știu de loc românește; ceva mai mult, nici unul din administratorii comunei nu cunoaște limba ce o vor-

besce colegii lor din consiliu, cum se înțeleg? Acum, ca nici o dată, de 20 de ani, majoritatea alegătorilor o formează Români, pe când majoritatea consiliului o formează *dușmanii* — permițându-se această calificare — Românismului, dovada o avem în neadmiterea în listele electorale Ardelenilor, proprietari, însurați și stabiliți aci de dect de ani, după cum am dovedit într'un număr trecut; pe când fabrica mărturiilor funcționează cu toată puterea.

Pentru ce anomalia acestor majorități?

Indrăsnesce cine-va să contesteze justetea afirmărilor noastre? Nu! Dacă nu, pentru ce ați făcut tevatura împărțirii colegiului? De ce s'a ingerat, să se treacă și să rămâie funcționarii în listele electorale? La ce s'a mai făcut contestațiile de anul trecut, pornite numai de la prefectură, ștergându-se din listele vre-o 40 de neromâni trecuți în listele provisorii? Întrebăm pe ori-cine: n'a fost pehlivanie colectivistă la mijloc?

S'a făcut și la Tulcea această împărțire, dar acolo dispoziția prefectorială s'a aplicat în tot județul. S'au împărțit și acolo colegiul din reședința orașului în două secțiuni, dar acolo nu s'au ales de cât doi neromâni în consiliu, deși abia 10 la sută din numărul total al alegătorilor sunt Români. Aici, majoritatea mare absolută o constituie alegătorii români, 300 contra 200 de neromâni de sânge, și cu toate acestea nu scim dacă sunt mai mult de doi români între consilierii aleși.

Acolo, din partea prefectului au fost numiți în consiliu un profesor de gimnaziu, un avocat țigraț și un negustor, toți români; pe când aici, în locul avocaților, profesorilor secundari, inginerilor, medicilor, comercianților români, s'au numit tinarii Benderii, de origină grec indigen, despre care s'a

sciut până aci ca e imputernicitul unui consorțiu de bancheri care se oferă a împrumuta comunei câte-va milioane, cu *singura condiție de a i se presta în antrepriză toate lucrările viitoare ale comunei*, d-l Agop Tomasiu, de origina armeană, care, nesciind românește, tu va ști nici o dată de ce e vorba în consiliu, și d-l Poteca, fiarul fost subprefect în Medgidie și Mangalia.

Fie-ne permis a întreba, care sunt calitățile acestor doi tineri, aproape imbecili, ca să fi meritat distincțiunile de părinți ai orașului?

Ce? avea comuna nevoie să știe cum se pot face împrumuturile mari și nu gasea pentru aceasta un om mai experimentat? avea trebuința de cumpărarea a niscăi pământuri? Mamaia, pe malul Mării, în spre care se dice ca se vor face băile viitoare, pe care le-ar putea negocia mai bine de cât alții d-l Tamasiu, vindețorul locului către Lulu-Goldenberg? ori avea nevoie să se inspire de la d-l Poteca, spre a preface în milioane carierele sale de piatră, cum s'a prefăcut acele de lângă Turcoaia, lângă Dunăre, în mâinile unui respectabil unchiu al d-lui Poteca?

Nu, Domnule Prefect, Comuna Constanța nare trebuința de aceste lucruri, după cum n'ar avea nici economii de vite de-afară de o Banca de scont, de speculațiunea banilor lor de nescine, care ar putea să-i bage în pământ, în vre-o întreprindere ôre-care, minieră, industrială sau agricolă, cum a făcut, mai acum câți-va ani, consiliul de administrație al unei asemenea Bănci, cu Domeniul Brăilei, prefăcându-se trei diutrensii, cei cu acțiuni mai multe, milionari, în paguba tuturor celor ce au sub-scris și versat milionul și jumătate de constituire.

Nu, nu, erau alți bărbați, mai cu experiență și mai cu greutate, cari știu mai bine rostul unei gospodarit românești aci în Constanța.

Când vom avea vreme, — acum o scurtăm; deja și acest articol fiind prea lung — vom vorbi de toate mădularele cari alcătuiesc dregătoria comunală actuală, și se va vedea atunci, ca tocmai acele care sunt menite a duce povora, sunt prea șubrede, ca să dicem așa, spre a rezista la toate încercările la care sunt supuse.

INTRUNIREA INGINERILOR ARHITECTI

Un comitet de ingineri-arhitecți din București, compus din domnii Cutzarida, Galeriu, Bolintineanu și Gabrielescu a luat inițiativa formării unei asociațiuni de luptă spre a face să se aplice în adevăratul înțeles al art. I și IV din condițiile generale ale statului și art. 68 din Legea Comptabilității Generale a Statului, privitoare la antreprizele lucrărilor publice, la care antreprenorii streini sunt mult mai avantajați de cât cei indigeni, care în opoziție de cei streini, nu depun, ca garanție ca lucrarea va fi făcută și terminată în condiții bune, de cât 6—10% din valoarea lucrărilor, pe când indigenii, pe lângă garanție, răspund cu toată averea lor în cas de nereușită a întreprinderii. Această împrejurare pune pe indigeni în inferioritate vedită față de concurenții lor streini, cari nu riscă, în ori-ce cas, de cât garanția depusă, și pot pleca sănătoși peste hotare chiar în cas de înșelăciuni asupra lucrătorilor, cum s'au întâmplat atâtea cazuri.

Prima întrunire s'a ținut în seara de 6 Februarie în salonul hotelului Bristol. Aderenții se pot adresa d-lui Inginer G. Galeriu strada Minervei, București.

Ideea este nu se poate mai bună. Uram domnilor inițiatori deplin succes.

Din câte ne pricepem, am stărnit de onor. comitet ca în proiectul de dispozițiuni ce se va alcătui și supune sancțiunii legale, să nu se uite, a se obliga autoritățile să publice și în jurnalele locale diferitele licitații de lucrări, iar nu numai în ziarele de partid din București, ceea ce acum nu se face, pôte pe nicăiri. — Ziarul nostru „Constanța”, d. es. a încheiat opt ani de aparițiune, și în tot acest timp, deși unic în județ n'a avut fericirea, măcar o singură dată, să primească un anunț, pentru lucrările făcute de județul Constanța, cu bugetul său anual de aproape o jumătate milion de lei; pe când unele ziare, ale d-lor Streitman, Pancher, și cum îi mai chiamă pe redactorii *Liberalului* și *Tribunei* din București, încasează mii de lei pe trimestru de la autoritățile județiene locale, deosebit de abonamentele impuse prin diferiții agenți ai autorităților județiene.

INFORMAȚIUNI

În ședința sa de la 26 Ianuarie, consiliul comunal Constanța a votat o sumă de taxe tot din cele prevăzute în legea maximumului, care se vor pune în aplicățiune după aprobarea lor de minister, la 1 Aprilie viitor. În numărul viitor vom arăta cu deamănuntul taxele noi impuse cari se urcă aproximativ la 150 mii de lei mai mult de cât era anul trecut. Între aceste figurează o decime mai mult asupra datilor directe și trei la suta asupra veniturii proprietăților sau clădirii; 50 bani de metru pătrat construcție nouă cu un etajiu; 50 bani marșutul unei măsurii, de unde până aci nu era de cât câte 30 bani; 20 bani metrul cub de piatră brută, pe care ministerul nu o poate aproba, cum n'a aprobat nici în rândul trecut.

Dulcețurile 50 bani kilogramul; struguri și ori-ce fructe din *Constantinopole* — pare ca nu se pot produce și alte acte de proveniență — 20 bani kilogramul etc.

Și, liberalii au făcut aproape revoluție în țara când s'a promulgat „Legea lui Maxim”, jurând desființarea ei când vor veni la putere!

Veniturile comunei Constanța sunt evaluate, pe anul bugetar viitor, la *un milion și trei sute de mii lei*, doborât de cât prevederile anului curent, care nu se știe de se vor realiza întregi până la încheierea exercițiului curent. De pungi nu-i întrebăm, dar minte, vedem că au bogată actualii oblăduitori ai fericitului nostru oras.

Abia așteptăm tipărirea bugetului, ca să putem felicita în deplină cunoștință de cauză pe maisterii financiari de la primarie.

O singură obiecțiune totuși să ne permitem a face de pe acum: S'a prevădut la cheltueli și sutele de mii de lei ce se vor da pentru esproprierea strădelor de sus, ce vor trebui redeschise, conform decisiunii de la 6 Februarie? ori această bagatelă o va plăti funcționarul care a cauzat o călcând un text pozitiv de lege? ori în Dobrogea numai e nici o lege, sub guvernul actual?

Afacerea e dintre cele mai nostime ale d-lui Schina. Cine nu ne crede, va vedea când vom trata pe larg această cestiune.

Propunerea d-lui Gh. Benderli, ca să

se primească oferta consorțiului de băncieri germani a împrumutului de 10 milioane, în schimbul acordării execuției tuturor lucrărilor de edilitate ale comunei, discutată într-o ședința trecută, s'a amânat până după întocmirea planurilor pentru lucrări, — cari, de sigur, se vor termina în curând cu atâta banet ce se strânge în lada comunală în anul curent. D-l avocat Benderli are pentru ce aștepta, lipsindu-se de procesele ce în calitate de consilier, nu poate lua contra comunei. Va aștepta cam mult, dar face, pentru o asemenea operație financiară.

Onor. Camera de Comerțiu a făcut în ședința de la 15 Iunie 1898 un regulament asupra mișilor de la Obor. În acest regulament, articolul 8, se dice: „Nici unui comerciant sau samsar nu-i este permis a se amesteca în târgul altuia”. — După acest articol, dacă un mișit dă țeranului, la obor, d. es. 4 lei pe hectolitrul de orz și reușese a-l apuca mâna, pe care o ține cu putere, adio concurența! Aud? — Am mai semnalat odată impertinența mișitorilor, și nu s'a luat nici o măsură de desarmarea spoliatorilor de la obor. Va fi nevoie să mai revenim? Rugăm pe onor. birou al Camerei de Comerțiu să ne spuie: are de gând să modifice acest articol, și când?

Relativ la incidentul școlar, despre care s'a scris în numerile trecute, luând informațiuni mai ample, putem constata cu mulțumire ca nici d-lor profesori, angajați cu predarea cursurilor, nici direcțier institutului nu li se poate imputa de cât graba de a trece la fapte asupra unei înțelegeri ce s'a ivit între factori streini de funcționarea institutului, neînțelegere care ar fi trebuit să rămâie streină publicului, ca ori-ce incident trecător.

D-nii profesori ne-fiind angajați cu nimic în chestie, de cât cu predarea cursurilor, pentru un prea modest onorariu, care li se servea cu punctualitate. Incidentul e închis.

VISITAȚIA CANONICĂ

Facută de Prea Sfințitul Episcop al Dunării de jos, D. D. D-r Partheniu, în județul Tulcea în luna Aprilie 1897.
De economul Stavrofor St. Ionescu, recisor eclesiastic Eparchiei Dunării de jos.

(Urmasre)

Îndată ce se apropie canonică de pon-

ton, populația isbucni în urale entuziaste. În fruntea podului, Eminența sa fu primit de D-lu Sub-Prefect al Plașei respective, D-lu Primar al comunei în ținută de purada, D-lu Doctor de plasa, D-lu Iani Milan marele comerciant de pescarie din localitate și în fine toată populația comunei.

Eminența Sa însoțit de D-lu Prefect și suita, cobora pe alee la biserică în strigate de urale ale populației. Aci fu întâmpinat de preot cu Sfânta Evanghelie și crucea. Cantareții întonă imnul de primire, în timp ce P. S. Sa inspecta în Altar, Antimisul, Săntele taine și Săntele vase. Apoi eșind în biserică, se facu obiceiul Te-Deum, după care Prea S. Sa întrebând pe preot, de când e în comună, câți creștini sunt, dacă vin la biserică și alte chestiuni privitoare la starea morală a parohiei, rosti următoarea cuvântare:

„Eu am venit ca să vad casa lui D-zeu din această comună. — Doream să cunosc și pe creștinii de aici, caei păstorul trebuie să cunoască oile sale și oile trebuie să-l asculte. Sunteți foarte departe de reședința mea, și n'am putut să vă vad mai des, O cale așa de îndelungată se face cu mari osteneți. Dosul însă de a cunoaște casa lui D-zeu și pe creștinii cari se închină în ea, m'a făcut să me pun pe drum.

„Când intri într'un oraș sau într'un sat, cel întâi lucru care ți isbesce privirea — este biserică. — Ea e mai mare mai înaltă și de o construcție deosebită. — Ea ți arată ca este cea mai însemnata casa din sat sau oraș; și trebuie să fie astfel, caei în celelalte case, se adapostește omul de asprimea timpului și de arșița soarelui, în acele case și odihnesc corpul trudit de ostenețale și odihnesc sufletul său obosit de grijile vieții; și înalță mintea către D-zeu și să roaga celui a tot puternic ca să-l vindice patimile și slăbiciunile de care e bantuită natura omenească. — Cu un cuvânt biserică, satisface toate trebuințele omului cele sufletești. — De aceea, într'un sat, biserică este oglinda Crediței Creștinilor. — Ea ți arată dacă creștinii din acel sat sunt sau nu oameni religioși. — Caci dacă credința creștinilor e caldă și au răvnă către cele Dumnezești, atunci și biserică lor — sau casa lui D-zeu — va fi măreață și frumoasă. — După cum poți cunoaște în sat pe omul sau femeia vrednică după gospodăria lor — tot asemenea poți cu-

„nósce credința creștinilor după biserică. — Biserică într'un sat, ca și școala ră și localul de primărie, trebuie să fie cele mai însemnate edificii. — Trecătorul nu poate judeca satul de cât după aceste zidiri prin care se arată vrednicia sau nevrednicia satenilor. — Dacă sfințitni religios a pătruns adânc în inimile creștinilor, atunci casa în care se închină ei trebuie să fie frumoasă și măreață. — Santa scriptură ne spune că D-zeu a poruncit o dinioară lui Solomon Împaratul Iudeilor de a-l înalța întru slava sa acel templu mareț, care era atât de vestit și atât de onorat prin strălucirea adevăratei închinări de D-zeu și măreția ceremoniilor sale. De aceea și profet Împaratul a zis: „Mai bună este o în curțile tale de cât mîi, alesam a fi lepădat în casa Dumnezului meu, mai cărtos de cât a locui în locașurile păcătoșilor (Ps. 73). Și dar, cine are răvnă către D-zeu, Liubesc și face poruncile lui și zidesce lui și casa măreață. (Va urma).

Ocaziune. — O pianină foarte elegantă puțin uzată care a fost plătită 2400 lei, se cedează pentru 800 lei.

A se adresa la redacția acestui ziar.

ANUNCIU

De arendat pe unul sau mai mulți ani moșia de 406 hectare Cerchez-Kioi, din comuna Caraomer, plasa Mangalia, pământ arabil, având pe densă 3 puțuri cu foarte multă apă, 2 case și o casă bună pentru 50 boi cel puțin. Doritorii se pot adresa direct la proprietar, d-l Al. Gafencu, strada Frumoasă No. 3 în București și în Constanța, prin administrația acestui ziar.

CURSE AUTOMATICE

pentru prins **șobolani** lei 3, pentru **șoareci** lei 5. Prinde singură fără a fi supravegheată până la 40 șoareci într'o noapte; se aranjază de sineși, și a avut prelungind cele mai bune rezultate, portul costă lei 1.50.

Se expediază franco de vamă contra trimiterii anticipate a sumei la

M. Feith, Vienna II/3 Adlerhof
Furnisorul societății I. R. a funcționarilor.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

BUCURESCI

117.—CALEA DOROBANȚILOR.—117

CRAIOVA

18. — STRADA BUCOVET. — 18

MAȘINE AGRICOLE

MICROSCOPUL MIRACULOS

din care s'au vândut la expoziția din Chicago peste 2 jum. milioane, se vinde acum prin noi pentru minimul preț de

L E I 3

franco de transport și de vamă contra trimiterei anticipative a sumei. Avantajele acestui microscop miraculos sunt că se poate vedea fie-care obiect de o mie de ori mai mare, astfel că atome de praf și insecte invizibile pentru ochiul omului se pot vedea în mărimea unui gândac. Indispensabil pentru studiul botanicii și zoologiei și un aparat casnic de mult dorit pentru examinarea alimentelor în privința falsificării cărnii și a.... Insectele care tresc în apă și care nu se pot vedea cu ochiul liber se ved perfect cu el. Afară de acestea microscopul e prevăzut cu o lupă pentru ca miopii să poată vedea scrisul cel mai mărunt. Instrucțiunea e alăturată instrumentului. Expediția prin:

M. FEITH, Viena II/3 Adlerhof

Furnisornl societății I. R. a funcționarilor.

W. Staadecker

DEPOU DE MASINI SI UNELTE AGRICOLE
CONSTANȚA. — Strada Griviței No. 6.
LOCOMOBILE cu saū fără aparat de ars pae „Ruston“

TREERĂTOARE cu fusuri curbate saū excentrice „Ruston“

SECEBATOARE cu aparatul de legat snopi

SECEBATOARE simple „Daisy“

COSITOREAE DE FÂN No. 4.
Mc. Gormick
Pluguri universale originale „Rud. Sack“, Greble de fân, Vânturătoare, Trioare, Grape, Mașine de semănat, etc. etc.

Depou permanent de reserve

DE VÎNDARE

LOCURI

Parcelate

De la 1 leu și 50 bani metrul patrat până la 50 bani

Pe malul Mării Negre și lacului Teghir-Ghiol

În condițiuni de plată foarte avantajoase, adică în timp de 4 ani în 16 rate trimestriale.

Intreagă această localitate este foarte mult căutată din cauză că a fost recunoscută de autoritățile sanitare ca cea mai salubră din toată Dobrogea, atât ca climă cât și pentru calitatea apei lacului ce o învecinează. Irada de aceasta este că Eforia Spitalelor din București a construit un Spital Maritim (Sanatorium).

Orice informațiuni precum și pentru planul de situație al acestei localități se vor trimite franco în cerere de către proprietarul D-L ION MOVILĂ, București, str. Doamnei No. 27.

LA FARMACIA

IOAN BERBERIANU

DIN CONSTANȚA.

Se găsesc de vinzare: **Aparate de dezinfectare prin formol** cu precizările a-prope ale fabricii. **Ape minerale străine și indigene din 1898:** Apă de Breazu, Bourboule, Caculata Jms, Erian, Gieshübler, Guber-Quelle, Hunyadi-Ianos, Karlsbad, Medie, Montdore, Selter, Roncigno, Rubinat, Slanic, Orezza, Vals Vichy Grande Grille, Hospital, Celestins, Wittel etc. etc.

Un mare deposit de **Specialități străine și indigene:** pioline Chapanteau, Creme Simom, Elixir de Sănătate „Berberianu“, Farine Nestlé, Goudron China „Berberianu“, Capsule și injecțiuni antiblenoragice „Berberianu“, Kalodont, Liquid contra Ploștilor „Berberianu“, Odol, Pate Gell Freres, Păule Dehaut, Remedii contra bătăturilor „Berberianu“, Suppositorii de Glicerină purgative, „Berberianu“, Tamar Indica „Berberianu“, Vin Bravais, Vinul Topilor, Vin Kala, China Cacao și Gentiana „Berberianu“, Praful contra tuturilor insectelor „Berberianu“, Tinctura Hygea (apă pentru gură) „Berberianu“, etc. etc.

Vată pură sterilizată numai în cutii a 100 grame.

Deposit în Farmacia Berberianu, Constanța